

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Puhelimen tai muun mobiililaitteen käytön rajaaminen oppitunnilla joko oppimistarkoitukseen tai henkilökohtaiseen terveydenhoitoon, on selkeä ja kannatettava säännös. Myös velvollisuus määrätä järjestyssäännöillä tai järjestysmääräyksillä puhelimen tai mobiililaitteen säilytyksestä koulupäivän aikana selkiyttää toimintatapoja myös niissä tilanteissa, kun puhelinta tai mobiililaitetta ei käytetä. Sama koskee niiden käyttöä muulloin kuin oppitunneilla.

Jyväskylässä jo tehdyt muutokset järjestyssääntöihin ovat uutta lakia tukevia, mutta koulujen toimintaohjeita tulee vielä tarkastella erityisesti puhelimen tai mobiililaitteen säilytykseen liittyen.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

-

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Kirjausten ja tulevien ohjeistusten tulee tukea oppilaiden ja huoltajien osallisuutta toimintakulttuurin kehittämisessä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäliin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

Opetuksen järjestäjän näkökulmasta laillisuusvalvonnan tehostaminen on kannatettava kehityssuunta, kun sillä tavoitellaan sekä oppilaan oikeusturvan vahvistamista ja säädösten tulkinnan yhdenmukaistamista eri opetuksen järjestäjien kesken. Tällä hetkellä

voimassa oleva perusopetuksen omavalvonta on perustunut opetuksen järjestäjän omiin käytänteisiin, säädöksiin ja on siten hyvin vahvasti riippuvainen niin taloudellisesta resurssoinnista kuin esimerkiksi viranhaltijoiden ammatillisesta osaamisesta ja jopa yksittäisten kouluyksiköiden toimintakulttuurista.

Opetuksen järjestäjän näkökulmasta toivotumpi kehittämissuunta olisi kuitenkin ollut siirtää laillisuusvalvonnan painopistettä tapahtumien ja tilanteiden jälkikäteen tapahtuvasta arvioinnista yksiköiden toiminnan arvioimiseen etukäteen ja opetuksen järjestäjille annettavaan ohjaukseen ja konsultaatioon. Mikäli aluehallintovirastojen laillisuusvalvonnan painopiste pysyy edelleen tilanteiden jälkiseurausten arvioinnissa, esimerkiksi oppilaan oikeusturvaa mahdollisesti rikkovan järjestelyn ennakoiminen ja estäminen ei tosiasiallisesti toteudu.

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

Jyväskylän kaupunki toivoo aluehallintoviraston laillisuusvalvontaa koskevan lainsäädännön ja toiminnan kehittämistä siten, että opetuksen järjestäjät ja yksittäiset viranhaltijat saisivat entistä enemmän ennakoivaa tukea, ohjausta ja koulutusta toimintansa oikeellisuuden ja säädöksenmukaisuuden varmistamiseen. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi säännönmukaisen tarkastusjärjestelmän kautta. Huolena on, että mikäli lakimuutos toteutuu suunnitellusti, ennakoivaa ohjausta on entistä vähemmän saatavilla (esimerkiksi koulutusten muodossa) ja tätä kautta virhetilanteiden määrä voi tosiasiallisesti jopa kasvaa.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

Vain murto-osa lapsista, nuorista ja aikuisista täyttää terveystieteiden suositukset. Liikunnallinen elämäntapa opitaan lapsuudessa. Esi- ja perusopetus ovat ainoita tahoja, jotka kohtaavat lähes kaikki suomalaiset. Siksi näemme, että liikunnallisen elämäntavan edistäminen on tärkeä lisäys perus- ja esiopetuksen tavoitteisiin. Näemme tärkeäksi, että tämä tavoite lisätään myös opetussuunnitelman perusteisiin, jotta se siirtyy myös koulun käytänteisiin.

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

-

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

Perusopetuslain 3 a §:n osalta esiopetuksen lisääminen on perusteltua. Asetuksenantovaltuus kuuluisi ulottaa myös 29 §:ään. Nyt lausuntopyynnön 31 sivulla 29 §:ää käsittelevässä tekstissä todetaan esimerkiksi, että pakottavia tilanteita, joissa mobiililaitetta voisi käyttää ei säädetä lain tasolla, vaan ne sovitaan erikseen opettajan kanssa. Kyseinen menettely johtaa epätasa-arvoisiin käytäntöihin Suomessa. Pelkästään luokkakohtaisestikin samassa koulussa voi olla eroavaisuuksia käytännössä, kun laintulkinta on jätetty opettajalle. Lainsäätäjän tulisi säätää asiasta asetuksen tasoisesti tai vähintäänkin antaa itselleen mahdollisuus asiasta säätämiseen asetuksentasoisesti taikka luetella tilanteita hallituksen esityksessä. Ehdotettu menettely voi johtaa aluehallintovirastojen kuormittumiseen, jossa huoltajat hakevat tulkintalinjausta lain avoimelle kirjaukselle ja puolestaan erilaisiin linjauksiin Suomessa. Kyseinen kirjaus jättää opettajat myös hankalaan tilanteeseen. Toinen vaihtoehto on avata pakottavia tilanteita luettelona ja esimerkin tasoisesti hallituksen esityksessä, jolloin sillä on oikeuslähteenä merkitystä.

Leisimo Eino-Veikko
Jyväskylän kaupungin sivistyspalvelut

Jokinen Riikka
Jyväskylän kaupunki - sivistyslautakunta